

УРОК 17

Узагальнення.

Текст.

1. Значення і форми відмінків іменників та особових займенників, що означають назви істот.

<i>Називний відмінок</i>	Хто?	<i>Віктор</i> пише. <i>Він</i> пише.	Це <i>Ганна</i> . Це <i>вона</i> .
<i>Родовий відмінок</i>	У кого? Кого?	У <i>Віктора</i> є друг. У <i>нього</i> є друг. <i>Віктора</i> немає на уроці. <i>Його</i> немає.	У <i>Ганни</i> є брат У <i>неї</i> є брат. <i>Ганни</i> немає на уроці. <i>Її</i> немає.
<i>Давальний відмінок</i>	Кому?	<i>Вікторові</i> (<i>Віктору</i>) 19 років. <i>Йому</i> 19 років.	<i>Ганні</i> 18 років. <i>Їй</i> 18 років.
<i>Знахідний відмінок</i>	Кого?	Я знаю <i>Віктора</i> . Я знаю <i>його</i> .	Я знаю <i>Ганну</i> . Я знаю <i>її</i> .
<i>Орудний відмінок</i>	Ким?	<i>Віктор</i> хоче бути інженером.	<i>Ганна</i> хоче бути медсестрою.
<i>Місцевий відмінок</i>			
<i>Кличний відмінок</i>	Хто?	<i>Вікторе!</i>	<i>Ганно!</i>

2. Значення і форми відмінків іменників, що означають назви неістот.

Називний відмінок	Що?	<i>Зошит лежить.</i>	<i>Це місто.</i>	<i>Це Полтава.</i>
Родовий відмінок	Чого?	У мене немає зошита. У мене немає журналу.	На столі немає дзеркала.	У мене немає книги.
Давальний відмінок				
Знахідний відмінок	Що? Куди?	Я читаю журнал. Він їде на завод.	Я читаю оповідання. Він їде в місто.	Я читаю книгу. Він їде в Полтаву.
Орудний відмінок	Чим?	Він їде автобусом.		Він їде машиною. Він розмовляє українською мовою.
Місцевий відмінок	Де? На чому?	Він працює на заводі. Він їде на автобусі.	Він живе у місті.	Він був у Полтаві. Він їде на машині.
Кличний відмінок	Що?	Києве!	Місто!	Полтаво!

3. Родовий і знахідний відмінки іменників, що означають назви істот.

Родовий відмінок	Кого?	У мене немає брата. У мене немає сестри.
Знахідний відмінок	Кого?	Він любить брата. Він любить сестру.

4. Називний і знахідний відмінки іменників, що означають назви неістот.

<i>Називний відмінок</i>	Що?	Це зошит. Це книга.
<i>Знахідний відмінок</i>	Що?	Я купив зошит (а). Я купив книгу.

Запам'ятайте: пише *лист* і не пише *листа*; купив *зошит* і не купив *зошита*.

5. Прикметники та порядкові числівники.

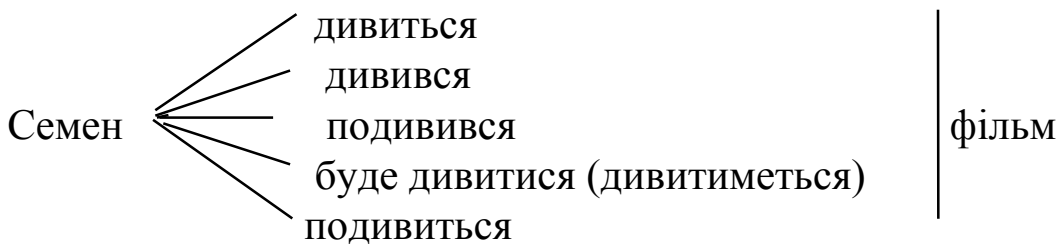
<i>Прикметники</i>		<i>Порядкові числівники</i>	
Який?	новий (будинок)	Котрий?	перший (урок)
Яка?	нова (школа)	Котра	перша (буква)
Яке?	нове (місто)	Котре?	перше (слово)
Які?	нові (будинки)	Котрі?	перші (уроки)
	нові (школи)		перші (букви)
	нові (міста)		перші (слова)

6. Дієслово

	<i>Недоконаний вид (що робити?)</i>	<i>Доконаний вид (що зробити?)</i>
<i>Початкова форма (інфінітив)</i>	читати відпочивати брати	прочитати відпочивати взяти
<i>Теперішній час</i>	читаю відпочиваю беру	
<i>Минулий час</i>	читав, -ла, -ли відпочивав, -ла, -ли брав, -ла, -ли	прочитав, -ла, -ли відпочивав, -ла, -ли взяв, -ла, -ли
<i>Майбутній час</i>	буду читати = читатиму буду відпочивати = відпочиватиму буду брати = братиму	прочитаю відпочину візьму

Наказова форма	Читай! Відпочивай! Бери!	Прочитай! Відпочинь! Візьми!
	Читайте! Відпочивайте! Беріть!	Прочитайте! Відпочиньте! Візьміть!
	Читаймо! Відпочиваймо! Берімо! (-м!)	Прочитаймо! Відпочиньмо! Візьмімо!

7. Вживання дієслів теперішнього, минулого й майбутнього часу в простому реченні.

8. Структура простого речення.

1. У нього немає брата.
2. Сьогодні немає вистави.
3. Тут немає словника.
4. Черкаси - дуже гарне місто.
5. Зошит можна купити магазині.
6. Я хочу бути інженером.
7. Повторіть слова.

9. Структура складного речення.

1. Я хочу бути інженером, тому що мій батько інженер.
2. У Черкасах немає метро, адже Черкаси – невелике місто.
3. Коли я напишу вправу, я буду дивитися фільм.
4. Скажіть, будь ласка, де можна купити зошит?

10. Інтонація.

1. Це мій друг.
Моя мати працює в школі.
2. Де ти був учора?
Куди ви йдете?
Як вас звати?
3. Ти був у театрі?
Ви йдете в бібліотеку?
Вас звати Ганна?
4. Яке гарне місто!
Будь ласка!

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Вправа 1. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова, подані в дужках.

1. У кого є підручник? (я)
2. У кого є ручка? (він)
3. У кого є шапка? (Антон)
4. У кого є брат? (Оксана)
5. У кого є син? (Максим)
6. У кого є журнал «Україна»? (вона)
7. У кого є українсько-англійський словник? (вони)

Вправа 2. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: Я купив у магазині шарф і шапку, тому що в мене немає шапки і шарфа.

1. Я купив у кіоску газету й журнал.
2. Я взяв у бібліотеці словник і підручник.
3. Я купив у магазині олівець і ручку.
4. Я купив у гастрономі цукор, молоко і м'ясо.
5. Я купив у касі квиток і програму.

Вправа 3. Виконайте вправу за зразком.

Зразок: – У вас є підручник?

– Ні, в мене немає підручника.

1. У вас є зошит?
2. У нього є друг?
3. У неї є сестра?
4. У нього є брат?
5. У тебе є словник?
6. У вас є подруга?
7. У них є фотоальбом «Черкаси»?
8. У неї є книга «Українська мова»?

Вправа 4. Напишіть, скільки кому років.

Зразок: Ганна (19) – Ганні 19 років.

Максим (21), Олег (22), він (15), я (20), ти (23), вона (42), Ви (30), сестра (27), син (1), Оксана (19), батько (54).

Вправа 5. Замість крапок напишіть слова, подані справа.

1. Він читає книга, оповідання, текст
2. Дайте, будь ласка, телефон, сумка, квітка
3. Антон любить риба, сир, молоко, хліб
4. Ганна дивиться фільм, вистава, передача
5. Покажіть, будь ласка, ручка, олівець, картина, фото
6. Ми слухаємо музика, концерт, пісня
7. Ми пишемо слово, буква, вправа, диктант
8. Візьміть, будь ласка, підручник, словник, дзеркало
9. Я вивчаю фізика, математика, мова
10. Я вчу урок, граматики, вірш

Вправа 6. Розкрийте дужки, напишіть слова у відповідній формі
1. Вони знають (я). 2. Я не розумію (ти). 3. Ми слухаємо (ви). 4. Я добре знаю (він). 5. Ми бачили (вона). 6. Вони люблять (ми). 7. Ми зрозуміли (вони). 8. Ти знаєш (Максим, Галина)?

Вправа 7. Напишіть запитання до виділених слів.

1. Ми бачили новий музей.
2. Марта любить брата.
3. Антон читає журнал.
4. Студент купив газету.
5. Студенти уважно слухають викладача.
6. Дочка питає маму.
7. Ми дивимося виставу.

Вправа 8. Дайте відповіді на запитання.

1. Що ви вивчаєте?
2. Що ви любите?
3. Кого ви любите?
4. Кого ви бачили вчора?
5. Що ви читаєте?
6. Що ви берете в бібліотеці?
7. Кого ви уважно слухаєте на уроці?
8. Що ви їли в кафе?
9. Що ви повторювали вдома?

Вправа 9. Складіть речення з дієсловами.

Повторювати (що?), любити (кого? що?), бачити (кого? що?), готувати (що?), зрозуміти (кого? що?), слухати (кого? що?)

Вправа 10. Дайте відповіді на запитання, вживаючи подані слова у відповідній формі з прийменниками **у (в), на**.

1. Куди їдете?	інститут, парк, аптека, завод, стадіон.
2. Куди йдуть студенти?	університет, площа, магазин, кіно, гуртожиток.
3. Куди йде Ганна ввечері?	театр, вистава.
4. Куди поспішає Джон?	бібліотека, басейн, книгарня.

Вправа 11. *Виконайте вправу за зразком.*

Зразок: *Ось сад. – Куди ви йдете?
– Ми йдемо в сад.*

1. Ось бібліотека. 2. Ось стадіон. 3. Ось гуртожиток. 4. Ось фабрика. 5. Ось театр. 6. Ось кіно. 7. Ось музей. 8. Ось магазин. 9. Ось школа. 10. Ось кафе.

Вправа 12. *Складіть діалоги за зразком.*

Зразок:

<i>– Ким ви будете?</i>	<i>– Ким ви хотіли бути в дитинстві?</i>
<i>– Я буду вчителькою.</i>	<i>– Я хотів бути космонавтом.</i>
<i>– А ким хоче бути ваш друг?</i>	<i>– А тепер?</i>
<i>– Він хоче бути біологом.</i>	<i>– Тепер я хочу бути економістом.</i>

Вправа 13. *Виконайте вправу за зразком.*

Зразок: *Петро, біолог. – Ким хоче бути Петро?
– Петро хоче бути біологом.*

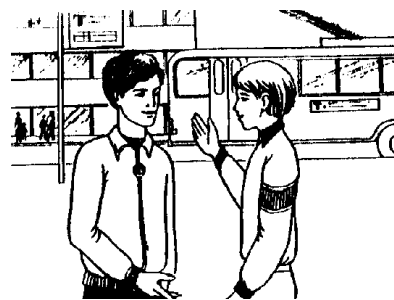
1. Ганна, викладачка. 2. Джон, математик. 3. Моя сестра, студентка 4. Мій брат, журналіст. 5. Степан, робітник. 6. Подруга, медсестра. 7. Я, вчителька.

Вправа 14. *Прочитайте вірш. Скажіть, ким ви хочете бути?*

Хочу бути я артисткою,
Сестра моя – журналісткою,
Брат мій – геологом,
А друг Віктор – біологом.

Вправа 15. *Напишіть відповіді на запитання.*

1. Чим ви їдете до Києва? (автобус)
2. Чим ви їдете в Одесу? (поїзд)
3. Чим ви їдете в центр? (тролейбус)
4. У чому ви їдете до Харкова?
(автобус)
5. У чому ви їдете в Канів? (машина)
6. У чому ви їдете додому? (таксі)
7. У чому ви їдете на роботу? (метро)

Вправа 16. *Виконайте вправу за зразком.*

Зразок: – Де він працює? (університет)
– Він працює в університеті.

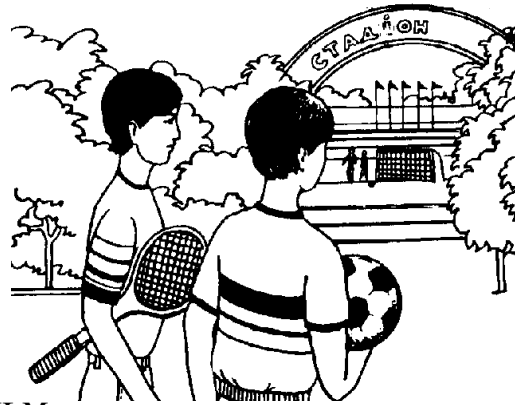
1. Де живуть ваші батьки? (місто)
2. Де ви дивитеся виставу? (театр)
3. Де ви вчитеся? (інститут, підготовчий факультет)
4. Де вчиться ваш брат? (школа)
5. Де ви слухаєте музику? (кімната)
6. Де ви снідаєте? (буфет)
7. Де ви обідаєте? (кафе)
8. Де вони працюють? (завод)
9. Де ви любите читати книги? (бібліотека)
10. Де ви відпочиваєте? (село)

Вправа 17. *Відповідайте на запитання.*

1. Раніше я жила в Києві. А ви?
2. Моя сім'я жила в Харкові. А ваша?
3. Я вчилася в Одесі. А ви?
4. Я вчилася в університеті. А ти?
5. Мій батько працює на заводі. А ваш?
6. Моя сестра вчилась у школі. А ваша?
7. Моя подруга працювала на пошті. А ваша?

Вправа 18. *Напишіть запитання до підкреслених слів.*

1. ... ? Я був у клубі.
2. ... ? Мої друзі їдуть у театр.
3. ... ? Анвар був у буфеті.
4. ... ? Оксана йде в магазин.
5. ... ? Джон був на стадіоні.
6. ... ? Семен і Лариса їдуть у театр.
7. ... ? У кіно, хочу подивитися новий фільм.
8. ... ? У кінотеатрі, дивився новий фільм.
9. ... ? У бібліотеці, взяв нові книги.
10. ... ? У бібліотеку, хочу взяти нові книги.

Вправа 19. *Дайте відповіді на запитання, вживаючи слово в дужках у відповідній формі.*

1. Де вона вчиться?
 Куди вона їде?
 (інститут)
2. Де вчиться ваш брат?
 Куди йде ваш брат?
 (школа)
3. Де живуть ваші батьки?
 Куди ви їдете?
 (Львів)
4. Де ви любите дивитися футбол?
 Куди йдуть ваші друзі дивитися футбол?
 (стадіон)
5. Де можна подивитися балет?
 Куди ви йдете сьогодні ввечері?
 (театр)

6. Де можна купити книгу, словник?

(магазин)

Куди ви йдете?

Вправа 20. Поставте запитання до підкреслених слів. Скажіть, у якому відмінку вжиті ці іменники.

Зразок: У кімнаті немає Віктора.
– Кого немає в кімнаті?

1. Я добре знаю Віктора.
2. У Максима немає сестри.
3. Я бачив його сестру в бібліотеці.
4. Це лист.
5. Я пишу листа додому.
6. Він буде писати листа ввечері.
7. Це словник.
8. Я купив словники в магазині.
9. Ганна хоче купити зошит у кіоску.
10. Це цікава газета.
11. Мій друг читає газету.

Вправа 21. Замість крапок напишіть подані слова у відповідній формі.

1. . . . звати Ахмед.
2. . . . студент.
3. Я добре знаю
4. . . . 19 років.
5. У . . . є сестра.

ВІН

1. Як . . . звати?
2. Хто . . . ?
3. Ви добре знаєте?
4. Скільки . . . років?
5. У . . . є словник?

ВОНА

1. У мене є 2. Я дуже люблю 3. учиться в школі. 4. 21 рік. 5. На фотографії немає 6. У є цікава книга.	брат
1. живе в Києві. 2. Вчора у була екскурсія. 3. 24 роки. 4. Мою звати Галина. 5. Я дуже хочу бачити	сестра
1. Оксана хоче бути 2. В кімнаті немає 3. іде в клас. 4. 29 років. 5. Я бачив	вчителька

Вправа 22. Допишіть речення.

1. Він іде
Мій друг учиться
У місті немає		університет
2. Джон купив
Він читає
У Ганни немає		книга
3. Зіна працює
Ми їдемо
У місті немає
Я бачив
У місті є		метро
4. Щодня я п'ю
У мене немає
. . . . можна купити в гастрономі		молоко й кава

Вправа 23. *Поставте запитання до виділених слів.*

1. Словник коштує 26 гривень.
2. Книга коштує 40 гривень.
3. Журнал коштує 15 гривень.
4. Ручка й олівець коштують 9 гривень 91 копійку.
5. Карта коштує 24 гривні 24 копійки.

Вправа 24. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Скільки коштує квиток у тролейбусі? А в автобусі?
2. Де можна купити книги? Зошит? Газету? Молоко? Хліб? Тістечко? Шапку? Костюм?
3. У вас є українсько-іспанський словник? Карта? Гудзики? Шкарпетки?

Вправа 25. *Допишіть закінчення прикметників.*

Рідн... місто, рідн... країна, рідн... слово, підготовч... факультет, велик... будинок, велик... аудиторія, велик... місто, українськ... друг, українськ... слово, українськ... пісня, іспанськ... студенти, арабськ... вірші, китайськ... мова, цікав... текст, цікав... оповідання, цікав... передача, цікав ... книги, гарн... шарф, гарн... дівчина, нов... підручник, стар... лист, аргентинськ... музика, іноземн... студенти, інженерно-технологічн... інститут, контрольн... робота.

Вправа 26. *Доберіть до прикметників і числівників (зліва) відповідні іменники (справа) і напишіть словосполучення.*

Зразок: *іноземний студент, українські пісні.*

важкий	-а, -е, -і	студент
легкий	-а, -е, -і	словники
цікавий	-а, -е, -і	поверх
гарний	-а, -е, -і	клас
хороший	-а, -е, -і	вправа

український	-а, -е, -і	будинок
рідний	-а, -е, -і	подруга
новий	-а, -е, -і	завдання
старий	-а, -е, -і	слово
четвертий	-а, -е, -і	фільм
великий	-а, -е, -і	пісні
іноземний	-а, -е, -і	група
українсько-англійський	-а, -е, -і	місто
п'ятий	-а, -е, -і	тексти
перший	-а, -е, -і	газета

Вправа 27. *Замість крапок напишіть слова був, була, були.*

1. Вони . . . в школі. 2. Сестра . . . в магазині. 3. Мій друг . . . у парку. 4. Ми . . . в Києві. 5. Він . . . у бібліотеці. 6. Ахмеде, де ти . . .? 7. Ганно, де ти . . .? 8. Я . . . у буфеті. 10. Де ви . . .?

Вправа 28. *Напишіть дієслова у формі майбутнього часу.*

1. Вони добре *знають* текст. 2. Студенти *пишуть* диктант. 3. Ви *вчитесь* на підготовчому факультеті. 4. Ми *снідаємо* в кафе. 5. Діти *гуляють* у парку.

Вправа 29. *Напишіть дієслова у формі минулого часу.*

1. Студенти *слухають* радіо. 2. Ми *дивилися* телевізор. 3. Ганна *читає* підручник. 4. Вона *живе* в Полтаві. 5. Вони *люблять* музику.

Вправа 30. *Допишіть речення.*

1. Вчора я був у театрі, а моя подруга
 2. Вчора ввечері мій друг був у цирку, а я
 3. Вчора Джон читав журнали в бібліотеці, а Марта
 4. Вчора я дивився футбол на стадіоні, а мої друзі
 5. Вчора я відпочивала у парку, а мій друг
 6. Вчора ввечері я працював дуже багато, а Семен

Вправа 31. *Доберіть до дієслів недоконаного виду дієслова доконаного виду.*

Читати, писати, робити, вчити, слухати, снідати, відпочивати, брати, повторювати, купувати, дивитися.

Вправа 32. *Напишіть запитання до виділених дієслів.*

1. Він *писав* абетку.

Він *написав* абетку.

2. Вчора вони *вчили* вірші.

Вони вже *вивчили* їх.

3. Ганна *робила* домашнє завдання.

Ганна вже *зробила* його.

4. Він *дивився* нові слова у словнику.

Спочатку він *подивився* нові слова в словнику, а потім прочитав текст.

5. На перерві вони *відпочивали*.

Вони вже *відпочили*.

Вправа 33. *Напишіть речення, дібравши потрібне дієслово доконаного або недоконаного виду.*

1. На уроці викладач запитував, а студенти (відповідали-відповіли).

2. Студентка гарно (читала-прочитала) текст.

3. Де ти (купував-купив) журнал «Україна»?

4. Ви довго (готували-приготували) домашнє завдання?

5. Ми щодня (повторювали-повторили) нові слова.

6. Він уже (писав-написав) вправу.

7. Вони часто (обідали-пообідали) в кафе.

Вправа 34. *Виконайте вправу за зразком.*

Зразок: *Я читаю статтю. Коли я прочитаю статтю, я буду відпочивати.*

1. Я пишу листа. Коли я . . . листа, я буду читати.
2. Я повторюю слова. Коли я . . . слова, я буду вчити граматику.
3. Мій друг слухає радіо. Коли Ахмед . . . радіо, він буде дивитися програму «Вісті».
4. Галина купує масло. Коли вона . . . масло, ми будемо йти додому.
5. Зіна робить домашнє завдання. Коли вона . . . домашнє завдання, ми будемо грати в шахи.

могти

я можу

ти можеш

він може

вона може

ми можемо

ви можете

вони можуть

міг, могла, могли

Вправа 35. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Хто ви?
2. Як вас звати?
3. Де живе ваша сім'я?
4. Яка ваша рідна мова?
5. Які іноземні мови ви знаєте?
6. Ви добре розмовляєте англійською (іспанською, французькою) мовою?
7. Яка у вас сім'я?
8. Хто ваші батьки?
9. Де вони працюють?
10. Де вчаться чи працюють ваші брати й сестри?
11. Де ви навчались?

12. Що ви вивчали?
13. Як ви вчилися?
14. Ви любите читати (слухати музику, дивитися програму «Доброго ранку, Україно!», грати в футбол)?
15. Ви вже добре розмовляєте українською мовою!
16. Ви часто пишете листи додому?
17. Ким ви хочете бути і чому?
18. Де ви живете і навчаєтеся зараз?
19. Ви читаєте українські газети і журнали? Які?
20. Що ви вивчаєте на підготовчому факультеті?

Вправа 36. *Напишіть листа другу, який раніше вчився в Україні, а зараз живе на батьківщині.*

1. Розкажіть, де ви зараз живете й навчаєтесь, яке це місто, який ваш інститут, факультет.
2. Напишіть, ким ви хочете бути і чому, що ви вивчаєте на факультеті, що ви робите у вільний час.
3. Напишіть, які у вас є друзі на підготовчому факультеті, в групі, в кімнаті, в гуртожитку.
4. Запитайте друга, де він жив і вчився в Україні, які в нього були друзі, що вони робили у вільний час, де вони відпочивали.
5. Запитайте друга, де він зараз працює, ким.

Вправа 37. а) Прочитайте текст.

Мій друг

Мій друг студент. Його ім'я Ахмед. Його рідне місто Дамаск. Там живе його сім'я: батько, мати, старший брат і молодша сестра. Його батько - інженер, брат - теж інженер. Вони працюють на заводі. Сестра - школярка. Мама працює в лікарні, вона - медсестра.

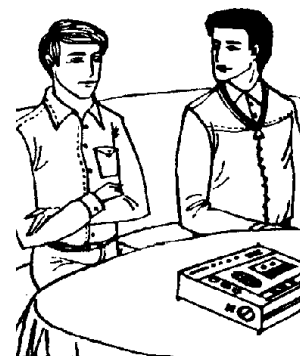
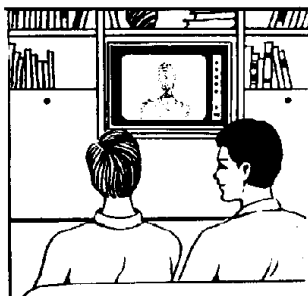

Зараз ми живемо в місті Черкаси. Це невелике, але дуже гарне місто. Ми вчимося в інженерно-технологічному інституті на підготовчому факультеті. Ахмед хоче бути інженером, тому, що його батько й старший брат – інженери. Ми вивчаємо різні предмети: фізику, математику, хімію, історію, українську мову. На уроці української мови ми читаємо тексти, пишемо слова й диктанти, слухаємо магнітофон. Удома ми готуємо домашнє завдання.

Ахмед добре розмовляє арабською мовою, адже це його рідна мова. Ще він добре розмовляє англійською мовою, тому що він вивчав її в школі. Я розмовляю іспанською мовою, але в класі і вдома ми розмовляємо українською мовою. Я завжди розумію, що говорить мій друг.

Мій друг і я не тільки разом навчаємось, але й разом відпочиваємо. У нас є спільні інтереси. Ми дуже любимо спорт і часто дивимось футбол на стадіоні. Я люблю читати книжки, а Ахмед любить слухати музику. Щовечора ми дивимось програму «Вісті».

Нещодавно ми були в театрі, дивилися нову виставу. Дуже цікава вистава!

б) Перекажіть цей текст.

Вправа 38. Складіть розповідь за малюнками.

